

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De sacramento confirmationis. Quæstio 72.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

tis, & qualiter se debeat habere in susceptione sacramentorum: & hæc pertinet secundo quidem ad ministros, principaliter autem ad sacerdotes. Tertia est instructio de conuersatione Christianæ vitæ: & hæc pertinet ad paternos. Quarta est instructio de profundis mysterijs fidei, & perfectione Christianæ vitæ: & hæc ex officio pertinet ad episcopos.

QVÆST. LXXII.

De sacramento Confirmationis, in duodecim articulos diuisa.

Consequenter considerandum est de sacramento confirmationis.

- ¶ Et circa hoc quærentur duodecim.
- ¶ Primo, utrum confirmatio sit sacramentum?
- ¶ Secundo, de materia eius.
- ¶ Tertio, utrum sit de necessitate sacramenti, quòd christiana fuerit prius per episcopum consecratum?
- ¶ Quarto, de forma ipsius.
- ¶ Quinto, utrum imprimat characterem?
- ¶ Sexto, utrum character confirmationis, præsupponat characterem baptismalem?
- ¶ Septimo, utrum conferat gratiam?
- ¶ Octauo, cui competat recipere hoc sacramentum.
- ¶ Nono, in qua parte.
- ¶ Decimo, utrum requiratur aliquis, qui teneat confirmandum?
- ¶ Undecimo, utrum hoc sacramentum per solos episcopos detur?
- ¶ Duodecimo, de ritu eius.

ARTIC. I.

Utrum confirmatio sit sacramentum?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd confirmatio non sit sacramentum, Sacramenta enim ex diuina institutione efficaciam habent, sicut supra dictum est*. Sed confirmatio non legitur à Christo instituta. Ergo non est sacramentum.

¶ 2 Præterea, Sacramenta nouæ legis, in veteri lege præfigurata fuerunt. Vnde Apostolus dicit 1. Co-

414
 sup q. 65.
 a. 1. et 4.
 d. 2. q. 1.
 a. 2. c. 6.
 d. 7. q. 1.
 per 10. c.
 4. cont. c.
 58.
 * q. 64 a.
 2.

rinth. 10. quod omnes in Moyse baptizati sunt, in nube, & in mari, & omnes eandem escam spiritualem manducauerunt, & omnes eundem potum spiritualem biberunt. Sed confirmatio non fuit prafigurata in veteri testamento. Non ergo est sacramentum.

¶ 3 Præterea, Sacramenta ordinantur ad hominum salutem. Sed sine confirmatione potest esse salus: nam pueri baptizati, sine confirmatione decedentes, saluantur. Ergo confirmatio non est sacramentum.

¶ 4 Præterea, Per omnia sacramenta ecclesie, homo Christo conformatur, qui est sacramentorum auctor. Sed per confirmationem non videtur homo Christo conformari, qui non legitur esse confirmatus. Ergo confirmatio non est sacramentum.

*habetur
de cōf. d.
5. c. 3. De
his. et est
parū an-
te me. il-
lius epis.
2. 1. Conc.
Aug. l. 2
cō. lit. Pe-
til. c. 104
10 7.
* al. spi-
rituales.*

SE D contra est, quod Melchiades Papa scribit * Hispaniarum episcopis, De his, super quibus rogastis vos informari, utrum maius sit sacramentum, manus impositio episcoporum, an baptismus: scitote utrumque magnum esse sacramentum.

RESPONDEO dicendum, quod sacramenta nouæ legis, ordinantur ad speciales * gratiæ effectus: & ideo ubi occurrit aliquis specialis effectus gratiæ, ibi ordinatur speciale sacramentum. Quia vero sensibilia & corporalia gerunt spiritualium & intelligibilium similitudinem, ex his quæ in vita corporali aguntur, percipere possumus quid in spirituali vita, gratiæ speciale existat. Manifestum autem est, quod in vita corporali specialis quædam perfectio est, quæ homo ad perfectam ætatem perueniat, & perfectas actiones hominis agere possit. Vnde & Apostolus dicit 1. Corinth. 13. Cum autem factus sum vir, euacuaui quæ erant paruuli. Et inde est etiam, quod præter motum generationis, quo aliquis accipit vitam corporalem, est motus augmenti, quo aliquis perducitur ad perfectam ætatem. Sic igitur & vitam spirituales homo accipit per baptismum, qui est spiritualis regeneratio. In confirmatione autem homo acci-

accipit, quasi quamdam perfectam ætatem spiritualis vitæ. Vnde Melchisedes Papa dicit *, Spiritus sanctus, qui super aquas baptismi salutifero descendit lapæ, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam; in confirmatione augmentum præstat ad gratiam; in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam; in baptismo abluimur; post baptismum roboramur. Et ideo manifestum est, quòd confirmatio est speciale sacramentum.

*In epist.
ad Hispaniarum
episcop. d
me. illius
t. 1. Conc.*

Ad primum ergo dicendum, quòd circa institutionem huius sacramenti est duplex opinio. Quidam enim dixerunt, quòd hoc sacramentum non fuit institutum nec à Christo, nec ab Apostolis, sed postea, processu temporis in quodam concilio. Alij vero dixerunt, quòd fuit institutum ab Apostolis. Sed hoc non potest esse: quia instituire nouum sacramentum, pertinet ad potestatem excellentiæ, quæ competit soli Christo.

Et ideo dicendum est, quòd Christus instituit hoc sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: secundum illud Ioann. 16. Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et hoc ideo, quia in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus sancti, quæ non erat danda ante Christi resurrectionem & ascensionem: secundum illud Ioann. 7. Nondum erat Spiritus datus: quia Iesus nondum erat glorificatus.

Ad secundum dicendum, quòd quia confirmatio est sacramentum plenitudinis gratiæ, non potuit habere aliquid respondens in veteri Testamento: quia nihil ad perfectum adduxit lex, vt dicitur Hebr. 7.

Ad tertium dicendum, quòd (sicut supra dictum est *) omnia sacramenta sunt aliquo modo necessaria ad salutem, sed quædam sunt sine quibus non est salus: quædam verò sunt quæ cooperantur ad perfectionem salutis. Et hoc modo confirmatio est de necessitate salutis, quamuis sine ea possit esse salus,

*q. 65. a. 4
ad 3. ar.*

dum tñ non præmittatur ex contemptu sacramenti.

Ad quartum dicendum, quòd illi qui confirmationem accipiunt, quæ est sacramentum plenitudinis gratiæ, Christo conformantur, in quantum ipse à primo instanti suæ conceptionis fuit plenus gratiæ & veritatis, vt dicitur Ioan. primo, Quæ quidem plenitudo declarata est in baptismo, quando Spiritus sanctus descendit corporali specie super eum. Vnde & Luc. quarto, dicitur, quòd Iesus plenus Spiritu sancto, regressus est à Iordane. Non autem conueniebat dignitati Christi (qui est sacramentorum auctor) vt à sacramento plenitudinem gratiæ acciperet.

ARTIC. II.

Utrum chrisma sit conueniens materia huius sacramenti?

415
Inf. q. 84.
a. 1. ad 1.
Et 4. dif.
7. q. 1. a.
2. q. 1. et 2.
q. 4. cõt.
c. 60.
* a. præc.
ad 1. ar.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd chrisma non sit conueniens materia huius sacramenti. Hoc enim sacramentum (vt dictum est *) institutum est à Christo promittente discipulis Spiritum sanctum. Sed ipse misit eis Spiritum sanctum absque omni chrisma inunctione. Ipsi etiam Apostoli hoc sacramentum conferrebant per solam impositionem absque chrismate: dicitur enim Act. 8. quòd Apostoli imponebant manus super baptizatos, & accipiebant Spiritum sanctum. Ergo chrisma non est materia huius sacramenti: quia materia est de necessitate sacramenti.

¶ 2 Præterea, Confirmatio quodammodo perfectior sacramentum baptismi (sicut supra dictum est *) & ita debet ei conformari, sicut perfectio perfectibili. Sed in baptismo est materia, simplex elementum, scilicet aqua. Ergo huius sacramenti non est conueniens materia chrisma, quod conficitur ex oleo & balsamo.

¶ 3 Præterea, Oleum assumitur in materia huius sacramenti ad inungendum. Sed quolibet oleo potest fieri inunctio, puta oleo, quod sit ex nucibus, vel ex quibuscun-

buscumque alijs rebus. Non ergo solum oleum oliuarum debet assumi ad huiusmodi sacramentum. *q. 66. a. 3*

¶ 4 Præterea, Supra dictum est *, quòd aqua assumitur vt materia ad baptizandum, quia vbique de facili inuenitur. Sed oleum oliuarum non vbique inuenitur, & multo minus balsamum. Nò ergo chrisma, quod ex his conficitur, est conueniens materia huius sacramenti.

SED contra est, quòd Gregor. * dicit in registro, Presbyteri baptizatos infantes signare in frontibus sacro chrisinate, non præsumant. Ergo chrisma est materia huius sacramenti. *lib. 3. c. 9. à med. illius.*

RESPONDEO dicendum, quòd chrisma est conueniens materia huius sacramenti. Sicut enim dictum est *, in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus sancti ad robur spirituale, quod cõpetit perfectæ ætati. Homo autem cum ad perfectam ætatem peruenerit, incipit iam communicare actiones suas ad alios, antea verò quasi singulariter sibi ipsi viuit. Gratia verò Spiritus sancti in oleo designatur: vnde Christus dicitur esse vnctus oleo lætitiæ, propter plenitudinem Spiritus sancti quam habuit. Et ideò oleum competit materiæ huius sacramenti. Admiscetur autem balsamum propter fragrantiam odoris, quæ redundat ad alios: vnde Apostolus dicit 2. Cor. 2. Christi bonus odor sumus Deo, &c. Et licet multa alia sint odorifera: tamen præcipuè accipitur balsamum propter hoc, quod habet præcipuū odorem, & quia etiam incorruptionem præstat. Vnde Eccl. 24. dicitur, Quasi balsamum non misit um odor meus.

Ad primum ergo dicendum, quòd Christus ex potestate excellentiæ, quam habet in sacramentis, contulit Apostolis rem huius sacramenti, id est, plenitudinẽ Spiritus sancti sine sacramento, eo quòd ipsi primitias Spiritus sancti acceperunt: sicut dicitur Rom. 8. Nihilominus tamen aliquid conforme materiæ huius sacramenti, exhibitum fuit Apostolis sensibiliter in collatione Spiritus sancti. Quod enim sensibilibus Spiritus

art. præc.

ritus sanctus super eos descendit in specie ignis, ad eandem significationem refertur, ad quam refertur oleum, nisi quod ignis habet vim actiuam: oleum autem habet vim passiuam, in quantum est materia & fomentum ignis. Et hoc satis competebat: nam per Apostolos gratia Spiritus sancti erat ad alios deriuanda. Super Apostolos etiam Spiritus sanctus descendit in figura linguæ; quod ad idem significandum refertur quod significat balsamum: nisi quod lingua per locutionem est communicatiua ad alterum, balsamum verò per odorem: quia scilicet Apostoli replebantur Spiritu sancto, ut fidei doctores: alij autem fideles, ut operatores eorum, quæ pertinent ad ædificationem fidelium. Similiter etiam ad impositionem manus Apostolorum, & etiam ad eorum prædicationem descendebat plenitudo Spiritus sancti super fideles sub visibilibus signis, sicut & à principio descendebat super Apostolos: unde Petrus dicit Act. 11. Cum cœpisssem loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut & in nos in initio. Et ideo non erat necessaria sensibilis materia sacramentalis, ubi sensibilia signa miraculosè exhibebantur diuinitus. Vtebantur tamen Apostoli communiter chrismate in exhibitione sacramenti, quando huiusmodi visibilia signa non exhibebantur. Dicit enim Dion. 4. c. eccl. hier. Est quædam perfectiua operatio, quam duces nostri, (id est Apostoli) chris-matis hostiam nominant.

cap. 4. in
pr. inc.

Ad secundum dicendum, quod baptismus datur ad spiritualem vitam simpliciter consequendam: & ideo competit illi sacramento materia simplex. Sed hoc sacramentum datur ad plenitudinem consequendam Spiritus sancti, cuius est multiformis operatio: secundum illud Sap. 7. Est enim in illa spiritus intelligentiæ, sanctus, vnicus, multiplex. Et 1. ad Corin. 12. dicitur, Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus. Et ideo conuenienter huius sacramenti est materia composita.

Ad tertium dicendum, quod proprietates olei, qui-

quibus significatur Spiritus sanctus, magis inveniuntur in oleo oliuarum, quam in quocunque alio oleo. Vnde & ipsa oliua semper frondibus virens, virorem & misericordiam Spiritus sancti significat. Hoc etiã oleum propriè dicitur oleum, & maxime habetur in vsu vbi haberi potest. Quilibet autem alius liquor, ex similitudine huius, oleum nominatur: nec est in vsu communi, nisi in supplementum apud eos, quibus deest oleum oliuarum. Et ided hoc oleum solum, assumitur in vsu huius, & quorundam aliorum sacramentorum.

Ad quartum dicendum, quod baptismus est sacramentum absolutæ necessitatis: & ided eius materia, debet inueniri vbique. Sufficit autem quod materia huius sacramenti quod non est tantæ necessitatis, possit de facili ad omnia loca terrarum deferri.

ARTIC. III.

Vtrum sit de necessitate huius sacramenti, quod chrisma fuerit prius per Episcopum consecratum?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod non sit de necessitate huius sacramenti, quod chrisma, quod est materia huius sacramenti, fuerit prius per episcopum consecratum. Baptismus enim in quo fit plena remissio peccatorum, non est minoris efficaciz, quã hoc sacramentum. Sed licet quãdam sanctificatio adhibeatur aquã baptismali ante baptismum, non tamẽ est de necessitate sacramenti: quia in articulo necessitatis præteriri potest. Ergo non est de necessitate huius sacramenti, quod chrisma fuerit prius per Episcopum consecratum.

416
4. d. 7. q.
1. a. 2. q.
3.

¶ 2 Præterea, Idem non debet bis consecrari. Sed materia sacramenti sanctificatur in ipsa collatione sacramenti, per formã verborum, qua confertur sacramentum. Vnde & Aug. * dicit super Io. Accedit verbũ ad elementũ, & fit sacramentũ. Non ergo debet prius chrisma cõsecrari, quã hoc sacramentum tradatur.

tracl. 86.
in Ioã d
me. 10. 5.

¶ 3 Præterea, Omnis consecratio, quæ fit in sacramen-

mentis, ad consecutionem gratiæ ordinatur. Sed materia sensibilis confecta ex oleo & balsamo, non est capax gratiæ. Ergo non debet ei aliqua consecratio adhiberi.

*habetur
de cōf. d.
4. c. presb.*

SED contra est, quod Innoc. Papa* dicit, Presbyteris, cum baptizant chrisimate, baptizatos ungere liceat, quod ab Episcopo fuerat consecratum: non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solum debetur Episcopis cum tradunt Paraclietum. Quod quidem fit in hoc sacramento. Ergo ad hoc sacramentum requiritur chrisma per Episcopum consecratum.

q. 64 a. 3

RESPONDEO dicendum, quod tota sacramentorum sanctificatio à Christo deriuatur, ut supra dictum est*. Est autem considerandum, quod quibusdam sacramentis habentibus materiam corpoream, Christus est usus, scilicet baptismo & etiam Eucharistia. Et idè ex ipso usu Christi materiæ horum sacramentorum aptitudinem acceperunt ad perfectionem sacramenti. Unde Chrysost, * dicit, quod numquam aqua baptismi purgare peccata credentium possent, nisi tactu Domini corporis sanctificata fuissent. Et similiter ipse Dominus accipiens panem, benedixit: similiter autem & calicem, ut habetur Matth. 26 & Luc. 22. Et propter hoc non est de necessitate horum sacramentorum, quod materia prius benedicatur: quia sufficit benedictio Christi. Si qua verò benedictio adhibeatur, pertinet ad solemnitatē sacramenti, non autem ad necessitatem. Vnctionibus autem visibilibus Christus non est usus, ne fieret iniuria inuisibili vnctioni, qua est vnctus præ consortibus suis. Et idè tam chrisma, quam oleum sanctum infirmorum, prius benedicuntur, quam adhibeantur ad usum sacramenti.

*refertur
de cōf. di.
4. ca. 10.
Numquā
aqua.*

*in corpo-
re art.*

Ad primum ergo patet responsio ex dictis*.
Ad secundum dicendum, quod utraq; consecratio chrisinatis non refertur ad idem. Sicut enim instrumentum virtutem instrumentalem acquirit dupliciter, scilicet quando accipit formam instrumenti, & quan-

quando mouetur à principali agente ad effectum: ita etiam materia sacramenti duplici sanctificatione indiget; per quarum vnã sit propria materia sacramenti; per aliam verò applicatur ad effectum.

Ad tertium dicendum, quòd materia corporalis non est capax gratiæ quasi gratiæ subiectum; sed solum sicut gratiæ instrumentum, vt supra dictum est*. Et ad hoc materia sacramenti cõsecratur: vel ab ipso Christo, vel ab Episcopo, qui gerit in Ecclesia personam Christi.

ARTIC. IV.

Vtrum hac sit conueniens forma huius sacramenti, Consigno te signo crucis, &c.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd hæc non sit conueniens forma huius sacramenti, Cõsigno te signo crucis, & confirmo te chrisimate salutis, in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, amē. Vñus enim sacramentorum à Christo & ab Apostolis deriuatur. Sed neque Christus hanc formam instituit, nec Apostoli ea vñ leguntur. Ergo hæc non est conueniens forma huius sacramenti.

¶ 2 Præterea, Sicut sacramentum est idem apud omnes, ita & forma debet esse eadem: quia quælibet res habet vñitatem, sicut & esse à sua forma. Sed hac forma non omnes vtuntur: quidam enim dicunt, confirmo te chrisimate sanctificationis. Ergo hæc non est conueniens forma huius sacramenti.

¶ 3 Præterea, Sacramentum hoc debet conformari baptismo, sicut perfectio perfectibili: vt supra dictum est*. Sed in forma baptismi non fit mentio de consignatione characteris, nec etiam de cruce Christi (cum tamen per baptismum homo Christo commoriatur, vt Apoll. dicit Rom. 6.) nec etiam fit mentio de effectu salutis, cum tamen baptismus sit de necessitate salutis. In forma etiam baptismi ponitur vnus actus tantum, & exprimitur persona baptizantis, cum dicitur, Ego te baptizo. Cuius contrarium apparet in forma prædicta*. Non ergo est conueniens

q. 62 a. 1.
2. q. 3.

417
inf. q. 84.
ar. 2. cor.
et 4. d. 7.
q. 1. a. 3.
q. 1. et op.
22. co. 1.

q. 65. a. 4.
et a. 2. huius
ius quæst.
arg. 2.

ueniens forma huius sacramenti.

S E D contra est auctoritas Ecclesie, quæ hac forma communiter utitur.

*posita in
initio ar.*

*ar. 1. hu-
ius quæst.*

*posita in
1. arg.*

*ar. 2. hu-
ius quæst.
ad 1. a.*

*s. 7. p. 3.
inter me.
& pñ.*

R E S P O N D E O dicendum, quod prædicta forma est conueniens huic sacramento. Sicut enim forma rei naturalis dat ei speciem: ita forma sacramenti continere debet quicquid pertinet ad speciem sacramenti. Sicut autem ex supra dictis patet*, in hoc sacramento datur Spiritus sanctus ad robur spiritualis pugne.

Et ideo in hoc sacramento tria sunt necessaria, quæ continentur in forma prædicta*. Quorum primum est, causa conferens plenitudinem roboris spiritualis, quæ est sancta Trinitas, quæ exprimitur cum dicitur, In nomine Patris, &c. Secundum est ipsum robur spirituale, quod homini confertur per sacramentum materie visibilis, ad salutem. Quod quidem tangitur, cum dicitur, Confirmo te chrismate salutis. Tertium est signum quod pugatori datur; sicut & in pugna corporali, milites insignijs ducum insigniuntur. Et quantum ad hoc dicitur, Consigno te signo crucis, in quo scilicet rex noster triumphauit: ut dicitur Coloss. 2.

Ad primum ergo dicendum, quod (sicut supra dictum* est) per ministerium Apostolorum quandoque dabatur effectus huius sacramenti, scilicet plenitudo Spiritus sancti, quibusdam visibilibus signis iniquos à Deo effectis, qui potest effectum sacramenti sine sacramento conferre. Et tunc non erat necessaria nec materia nec forma huius sacramenti. Quandoque autem tamquam ministri sacramentorum, hoc sacramentum præbebant: & tunc sicut materia, ita & forma ex mandato Christi utebantur. Multa enim seruabant Apostoli in sacramentorum collatione, quæ in Scripturis communiter propositis non sunt tradita. Vnde Dionysius* dicit in fine 9 eccles. hierar. Consummatius inuocationes, id est, verba quibus perficiuntur sacramenta, non est iuste

Scrie

Scripturas interpretantibus neque mysticū earū, aut in ipsis operatas ex Deo virtutes, ex occulto ad commune adducere: sed nostra sacra traditio, sine pōpa, idest occulte eas edocet. Vnde & Apostolus dicit, loquens de celebratione Eucharistiæ, 1. Corinth. 11. Cætera, cum venero, disponam.

Ad secundum dicendum, quod sanctitas est salutis causa. Et ideo in idem redit, quod dicitur christumate salutis & sanctificationis.

Ad tertium dicendum, quod baptismus est regeneratio in spiritualem vitam, qua homo vivit in seipso: & ideo nō ponitur in forma baptismi, nisi vnius actus ad ipsum hominē sanctificandū pertinens. Sed hoc sacramentū non solū ordinatur ad hoc quod homo sanctificetur in seipso, sed exponitur cuidam pugnæ exteriori. Et ideo non solum fit mentio de interiori sanctificatione cum dicitur, Confirmo te christumate salutis: sed etiā consignatur homo exterius, quasi vexillo crucis ad pugnam spirituale: quod significatur cum dicitur, Consigno te signo crucis. In ipso autem verbo baptizandi, quod ablutionem significat, potest intelligi & materia, quæ est aqua abluens, & effectus salutis, quæ non intelliguntur in verbo confirmandi: & ideo oportuit hæc ponere. Dicitur est autem *supra, quod hoc quod dicitur, ego, non est de necessitate formæ baptismalis; quia intelligitur in verbo primæ personæ: apponitur tamē ad exprimendam intentionem: Quod non est ita necessarium in confirmatione, quæ non exhibetur nisi ab excellenti ministro, ut infra *dicetur.

q. 66. a. 5
ad 1.

ARTIC. V.

Vtrū sacramentū cōfirmationis imprimat characterē?

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod sacramentum confirmationis non imprimat characterem. Character enim importat quoddam signum distinctivum. Sed per sacramentum confirmationis nō distinguitur homo ab infidelibus, hoc enim fit per baptismum: neque etiam ab alijs fidelibus, quia hoc

a. 11. huius
quæst.
418
q. d. 7. q. 2
ar 1. q. 1.
et q. 3. a.
3. q. 3.

sacra-

sacramentum ordinatur ad pugnam spiritualem, quæ omnibus fidelibus indicitur. Non ergo in hoc sacramento imprimitur aliquis character.

q. 63. a. 2

¶ 2 Præterea, Supra dictum est *, quod character est quædam potentia spiritualis. Potentia autem non est, nisi actiua vel passiua. Potentia autem actiua in sacramento, confertur per sacramentum ordinis: potentia autem passiua siue receptiua, per sacramentum baptismi. Ergo per sacramentum confirmationis nullus character imprimitur.

¶ 3 Præterea, In circumcissione, quæ est character corporalis, non imprimitur aliquis spiritualis character. Sed in hoc sacramento imprimitur quidam character corporalis: dum scilicet homo chrismate signatur signo crucis in fronte. Non ergo imprimitur in hoc sacramento character spiritualis.

refertur
de consec.
dis. 5. c. 9.
de homi-
ne.

q. 63. a. 2

a. 1. hu-
ius quas.

SED contra, In omni sacramento quod non iteratur, imprimitur character. Sed hoc sacramentum non iteratur: dicit enim Greg. * De homine, qui a Pontifice confirmatus fuerit denuò, talis iteratio prohibenda est. Ergo in confirmatione imprimitur character.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut supra dictum est *) character est quædam spiritualis potestas ad aliquas sacras actiones ordinata. Dictum est autem supra †, quod sicut baptismus est quædam spiritualis regeneratio in vitam Christianam: ita etiam confirmatio est quoddam spirituale augmentum promouens hominem in spiritualem ætatē perfectam. Manifestum est autem ex similitudine corporalis vitæ, quod alia est actio hominis statim nati, & alia actio, quæ competit ei cum ad perfectam ætatē peruenerit. Et ideo per sacramentum confirmationis datur homini potestas spiritualis ad quasdam alias actiones sacras, præter illas ad quas datur ei potestas in baptismo. Nam in baptismo accipit homo potestatem ad ea agenda, quæ ad propriam pertinent salutem: prout scilicet secundum seipsum uiuit. Sed in confirmatione accipit homo potestatem ad agendum ea quæ

quæ pertinent ad pugnam spirituale contra hostes fidei, Sicut patet ex exemplo Apostolorum: qui antequam plenitudinem Spiritus sancti acciperent, erant in cenaculo perseverantes in oratione: postmodum vero egressi non verebatur publice fidem fateri, etiam coram inimicis fidei Christianæ. Et ideo manifestum est, quod in sacramento confirmationis imprimitur character.

Ad primum ergo dicendum, quod pugna spiritualis contra hostes invisibiles, omnibus competit. Sed contra hostes visibiles, id est, contra persecutores fidei, pugnare, nomen Christi publice confitendo, est confirmatorum: qui iam sunt perduci spiritualiter ad virilem ætatem: secundum quod dicitur primæ Ioannis 2. Scribo vobis iuvenes quoniam fortes estis, & verbum Dei in vobis manet, & vicistis malignum. Et ideo character confirmationis est signum distinctivum, non infidelium à fidelibus, sed spiritualiter provectorum ab his quibus dicitur, Sicut modo geniti infantes.

Ad secundum dicendum, quod omnia sacramenta sunt quedam fidei protestationes. Sicut igitur baptizatus accipit potestatem spirituales ad protestandam fidem per susceptionem aliorum sacramentorum: ita confirmatus accipit potestatem publice fidem Christi verbis profitendi, quasi ex officio.

Ad tertium dicendum, quod sacramenta veteris legis dicuntur iustitiæ carnis (ut patet Hebr. 9) quia scilicet interius nihil efficiebant. Et ideo in circumcissione imprimebatur character solum in corpore, non autem in anima. Sed in confirmatione cum characteri corporali imprimitur simul character spiritualis; eo quod est sacramentum novæ legis.

ARTIC. VI.

Vtrum character confirmationis presupponat characterem baptismi?

419

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod character confirmationis non presupponat ex necessitate characterem baptismalem. Sacramentum enim confirmationis ordinatur ad confitendum publice

4 d 7. q.
2. a. 1. q. 3.
et dis. 24.
q. 1. ar. 2.
q. 3. et 4.

Tgr. Par. Vol. ij.

P fidem

fidem Christi . Sed multi etiam ante baptismum sunt fidem Christi publice confessi, sanguinem fundentes pro fide . Ergo character confirmationis nõ præsupponit characterem baptismalem .

¶ 2 Præterea , De Apostolis non legitur quòd fuerint baptizati ; (præferrim cum dicatur Ioannis 4 . quòd ipse Christus non baptizabat , sed discipuli eius) & tamen postea fuerunt confirmati per aduentum Spiritus sancti . Ergo similiter alij possunt confirmari antequam baptizentur .

¶ 3 Præterea , Act. 10 . dicitur , quòd adhuc loquente Petro , cecidit Spiritus sanctus super eos qui audiebant verbum , & audiebant eos loquentes lingua : & postea Petrus iussit eos baptizari . Ergo pari ratione possunt alij prius confirmari , quam baptizentur .

*Ar. 1. c. 31
in princ.
& habetur
de cõ.
se dist. 5.
cap. 5.*

SED contra est , quòd Rabanus dicit in libro * de institutione clericorum , Nouissime à summo sacerdote , per impositionem manus Paracletus traditur baptizato , vt roboretur per Spiritum sanctum ad prædicandum .

*Ar. 1. hu
ius quas.*

RESPONDEO dicendum , quòd character confirmationis ex necessitate præsupponit characterem baptismalem : ita scilicet , quòd si aliquis non baptizatus confirmaretur , nihil reciperet . sed oporteret iterato ipsum confirmari post baptismum . Cuius ratio est : quia sicut se habet confirmatio ad baptismum , ita augmentum ad generationem : vt ex supra dictis patet * . Manifestum est autem , quòd nullus potest promoueri in ætatem perfectam , nisi primo fuerit natus . Et similiter nisi primo aliquis fuerit baptizatus , non potest sacramentum confirmationis accipere .

Ad primũ ergo dicendum , quòd virtus diuina non est alligata sacramentis . Vnde potest conferre homini spirituale robur ad confitendum publice fidem . Christi absque sacramento confirmationis , sicut etiã potest cõsequi remissionem peccatorum sine baptis-
mo .

mo. Sicut tamen nullus consequitur effectū baptismi sine baptismi voto, ita nullus consequitur effectum confirmationis sine voto ipsius: quod potest haberi etiam ante susceptionem baptismi.

Ad secundum dicendum, quod sicut Aug. † dicit ad Seleucianum, ex hoc, quod Dominus dicit Ioan. 13. Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lauet: intelligimus Petrum & alios Christi discipulos fuisse baptizatos, siue baptismi Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue, quod magis credibile est, baptismi Christi: neque enim tenuit ministerium baptizandi, ut haberet & baptizatos seruos, per quos ceteros baptizaret.

epif. 108.
a medio
10. 2.

Ad tertium dicendum, quod audientes prædicationem Petri, acceperunt effectum confirmationis miraculosè: non tamen confirmationis sacramentum. Dicitur enim *, quod effectus confirmationis potest alicui conferri ante baptismum: non autem sacramentum confirmationis. Sicut enim effectus confirmationis, qui est robur spirituale, præsupponit robur baptismi, qui est iustificatio: ita sacramentum confirmationis præsupponit sacramentum baptismi.

a 4. et 2.
ad 1. ar.

ARTIC. VII.

Utrum per sacramentum confirmationis conferatur gratia gratum faciens?

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum gratia gratum faciens, non conferatur. Gratia enim gratum faciens ordinatur contra culpam. Sed hoc sacramentum (sicut dictum est *) non exhibetur nisi baptizatis, qui sunt à culpa mundati. Ergo per hoc sacramentum, gratia gratum faciens non confertur.

420
4. d. 7. q.
2. ar. 2.
ar. præ.

¶ 2. Præterea, Peccatores maximè indigent gratia gratum faciente, per quam solam iustificari possunt. Si ergo per hoc sacramentum gratia gratum faciens confertur, videtur quod deberet dari hominibus in peccato existentibus: quod tamè non est verum.

P 2 ¶ 3 Præ-

¶ 3 Præterea, Gratia gratum faciens, specie non differt, cum ad vnum effectum ordine ur. Sed dua formæ eiusdem speciei non possunt esse in eodem subiecto. Cum ergo gratia gratum faciens conferatur homini per baptismum, videtur quod per sacramentum confirmationis, quod non exhibetur nisi baptizato, gratia gratum faciens non conferatur.

SED contra est, quod Melchiades Papa dicit*, Spiritus sanctus in fonte baptismi, plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum præstat ad gratiam.

RESPONDEO dicendum, quod in hoc sacramento (sicut dictum est*) datur baptizato Spiritus sanctus ad robur, sicut Apostolis datus est in die Pentecostes, (vt legitur Act. 2.) & sicut dabatur baptizatis per impositionem manus Apostolorum: vt dicitur Act. 8. Offensum est autem in 1. parte*, quod missio seu datio Spiritus sancti non est, nisi cum gratia gratum faciente. Vnde manifestum est, quod gratia gratum faciens confertur in hoc sacramento.

Ad primum ergo dicendum, quod gratia gratum facientis primus effectus est remissio culpæ. Habet tamen & alios effectus: quia sufficit ad hoc, quod promoueat hominem per omnes gradus vsque in vitam æternam, secundum illud Roman. 6. Gratia Dei vita æterna. Vnde & Paulo dictum est 2. Corinthiorum duodecimo, Sufficit tibi gratia mea. Et ipse de se dicit primæ Corinthiorum decimoquinto, Gratia Dei sum id quod sum. Et ideo gratia gratum faciens, non solum datur ad remissionem culpæ, sed etiam ad augmentum & firmitatem iustitiæ. Et sic confertur in hoc sacramento.

Ad secundum dicendum, quod sicut ex ipso nomine apparet, hoc sacramentum datur ad confirmandum quod prius inuenerit: & ideo non debet dari his, qui non habent gratiam. Et propter hoc sicut nõ datur baptizatis; ita non debet dari adultis peccatoribus, nisi per penitentiam reparatis. Vnde dicitur in

Au-

*In ep. ad
Hisp. Epi
so a me
dio illius
so. 1. Cor.*

*ar. 1. 2. et
3. huius
quæst.
p. p. 9. 43.
ar. 3.*

Aurelianensi Concilio*, vt ieiuni ad confirmationē veniant, vt moneantur confessionem facere prius, vt mundi donum Spiritus sancti valeant accipere. Et tūc per hoc sacramentū perficitur penitentiæ effectus, sicut & baptisimi: quia per gratiam collatam in hoc sacramento, consequitur penitens pleniorē remissionem peccati. Et si aliquis adules in peccato existēs, cuius conscientiam non habet, vel si etiam non perfectē contritus accedat, dummodo non fictus accedat, per gratiam collatam in hoc sacramento, consequetur remissionem peccatorum.

Ad tertium dicendum, quod (sicut dictum est*) gratia sacramentalis addit super gratiam gratum facientem communiter sumptam, aliquid effectiuum, specialis effectus, ad quod ordinatur sacramentum. Si ergo consideretur gratia in hoc sacramento collata, quantum ad id quod est cōmune: sic per hoc sacramentum non confertur aliqua alia gratia, quam per baptismum: sed quæ prius inerat, augetur. Si autem consideretur quantum ad illud speciale quod superadditur, sic non est eiusdem speciei cum ipsa.

ARTIC. VIII.

Vtrum hoc sacramentum sit omnibus exhibendum?

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non sit omnibus exhibendum. Hoc enim sacramentum ad quamdam excellentiam datur: vt dictum est*. Sed id quod ad excellentiam pertinet non competit omnibus. Ergo hoc sacramentum non debet omnibus dari.

¶ 2 Præterea, Per hoc sacramentum augetur aliquis spiritualiter in perfectam ætatem. Sed perfectæ ætas repugnat ætati puerili. Ergo ad minus pueris dari non debet.

¶ 3 Præterea, Sicut Melchisedes Papa dicit †, post baptismum confirmamur ad pugnam. Sed pugnare nō competit mulieribus propter fragilitatem sexus. Ergo nec mulieribus hoc sacramentum dari debet.

¶ 4 Præterea, Melchisedes Papa dicit*, quod

P 3

quan-

habetur de cōf. d. 5. c. vt ieiuni.

q. 62. a. 2

421

4. d. 7. q. 3 ar. 2. q. 2. et 3. q. d. 2. q. 2. a. 1. q. 2. cor.

** ar. 6. huius quæst. ad 2. et art. 4. in epi. ad Hisp. ep. a med. illius, 10. 1. concil. loco nunc citato, et habetur de cōf. d. 5. c. spiritus sanctus*

quamuis continuò transitoris sufficiant regeneratio-
nis beneficia, victuris tamen confirmationis auxilia,
necessaria sunt: quia confirmatio armat & instruit
ad agones mûdi huius & prælia referuandos. Qui au-
tem post baptismum cum acquisita innocentia imma-
culatus peruenit ad mortem, confirmatur morte:
quia iam non potest peccare post mortem. Ergo sta-
tim morituris non debet hoc sacramentum conferri:
& sic non debet omnibus dari.

SED contra est, quod dicitur Actuum secundo,
quòd Spiritus sanctus adueniens repleuit totam do-
mum (per quam significatur Ecclesia). & postea
subditur, quòd repleti sunt omnes Spiritu sancto. Sed
ad illam plenitudinem consequendam hoc sacramen-
tum datur. Ergo est omnibus, qui sunt in Ecclesia,
exhibendum.

*a). huius
quæst.*

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut dictum
est*) per hoc sacramentum promouetur homo spiri-
tualiter in ætatem perfectam. Hoc autem est de in-
tentione naturæ, vt omnis qui corporaliter nascitur,
ad perfectam ætatem perueniat: sed hoc quandoque
impeditur propter corruptibilitatem corporis, quod
morte præuenitur. Multo autem magis de intentione
Dei est, omnia ad perfectionem producere: ex cuius
imitatione hoc natura participat. vnde & Deu-
ter. 32. dicitur, Dei perfecta sunt opera. Anima au-
tem, ad quam pertinet & spiritualis natiuitas, & spi-
ritualis ætatis perfectio, immortalis est; & potest,
sicut tempore senectutis spirituales natiuitatem cõ-
sequi: ita tempore iuuentutis vel pueritiæ consequi
perfectam ætatem: quia huiusmodi corporales æta-
tes animæ non præiudicant. Et ideò hoc sacramen-
tum debet omnibus exhiberi.

Ad primum ergo dicendum, quòd hoc sacramentum
datur ad quamdam excellentiam: non quidem vnus
hominis ad alium (sicut sacramentum ordinis) sed
hominis ad seipsum: sicut idem perfectus vir exi-
stens, habet excellentiam ad se puerum.

Ad

Ad secundum dicendum, quod (sicut dictum est*) *in corpore*
 ætas corporalis non p̄iudicat animæ. Unde etiam *re art.*
 in puerili ætate homo potest consequi perfectionem
 spiritualis ætatis, de qua dicitur Sap. 4. Senectus ve-
 nerabilis est non diuturna, neque numero annorum
 computata. Et inde est, quod multi in puerili ætate
 propter robur Spiritus sancti perceptum, vsque ad
 sanguinem fortiter certauerunt pro Christo.

Ad tertium dicendum, quod sicut Chrysof. * di- *inter pr.*
 cit in homilia de Machabeis, In mundanis agonibus, *et med. il*
 ætatis, ac formæ, generisque dignitas requiritur; & *lius: &*
 ideò seruis ac mulieribus, & senibus ac pueris ad eos *habetur*
 aditus denegatur. In celestibus autem, omni personæ *hac hom.*
 & ætati ac sexui, indiscreta facultate stadium patet. *tom. 1. in*
 Et in homil. de Militia spirituali dicit †, Apud Deū *fin. illius*
 femineus etiam militat sexus. Multæ namque femi- *† ho. 6. in*
 næ animo virili spirituales militiam gesserunt: quæ- *num. 16.*
 dam enim interioris hominis virtute, viros æquæue- *homil. à*
 runt in agonibus martyrum: quædam etiam fortiores *me. 10. 5.*
 viris extiterunt. Et ideò etiam mulieribus hoc sacra-
 mentum conferendum est.

Ad quartum dicendum, quod (sicut dictum est*) *in corpo-*
 anima ad quam pertinet spiritualis ætas, immortalis *re art.*
 est. Et ideò etiam morituris hoc sacramentum dan-
 dum est, vt in resurrectione perfecti appareant: se-
 cundum illud Ephes. 4. Donec occurramus omnes in
 virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis
 Christi. Et ideò Hug. de S. Viç. * dicit, Omnino pe- *li. 2. de sa*
 riculosum esset, si ab hac vita sine confirmatione *era. p. 7.*
 migrare contingeret: non quia damnaretur, nisi for- *c. 3. circa*
 tē propter contemptum: sed quia detrimentum per- *princ.*
 fectionis pateretur. Vnde etiam pueri confirmati
 decedentes, maiorem gloriam consequuntur, sicut
 & hic maiorem obtinent gratiam. Auctoritas autem
 illa * intelligitur, quantum ad hoc, quod morituris
 non est necessarium hoc sacramentum propter peri-
 culum pugne præsentis.

citata in
arg. 4.

*Vtrum hoc sacramentum sit conferendum homi-
ni in fronte?*

422
inf. a. 11.
ad 3. &
4. d. 7. q.
3. ar. 3. q.
2. & 4.
iōs. c. 60.
et quo. 11
a. 7. co. et
Ro 1. le. 5
fn. & c.
10. lect. 2.
cor. 1.
*q. 65. a.
4.
† ar. 1 &
2. huius
quæst.
li. 1. c. 20
cir. prin.
a. 1. 2. &
4. huius
quæst.

AD nonum sic proceditur. Viderur, quòd hoc sa-
cramentum non sit conferendum homini in
fronte. Hoc enim sacramentum est perfectum bap-
tismi: vt supra dictum est*. sed sacramētū baptis-
mi confertur homini in toto corpore. Ergo hoc sacra-
mentum non debet conferri solum in fronte.

¶ 2 Præterea, Hoc sacramentum datur ad robur
spirituale, vt supra dictum est†. Sed spirituale robur
maximè consistit in corde. Ergo hoc sacramentum
magis debet conferri supra cor, quàm in fronte.

¶ 3 Præterea, Hoc sacramentum datur homini
ad hoc, quòd liberè fidem Christi confiteatur. Sed
ore fit confessio ad salutem: vt dicitur Rom. 10. Er-
go hoc sacramentum magis conferri debet circa os,
quàm in fronte.

SED contra est, quòd Rabanus dicit* in libro de
institutione clericorum, Signatur baptizatus chris-
mate in summitate capitis per sacerdotem: per Pon-
tificem verò in fronte.

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut supra di-
ctum est*) in hoc sacramento homo accipit Spiritū
sanctum ad robur spiritualis pugnæ: vt fortiter etiam
inter aduersarios fidei, Christi fidem confiteatur.
Vnde conuenienter signatur chrismate signo crucis
in fronte, propter duo. Primo quidem, quia insigni-
tur signo crucis, sicut miles signo ducis, Quod quidē
debet esse euidens & manifestum. Inter omnia au-
tem loca corporis humani, maximè frons manifesta
est, quæ quasi numquam obregitur. Et ideò linitur
confirmatus chrismate in fronte, vt in manifesto de-
monstret se esse Christianum: sicut & Apostoli post
acceptum Spiritum sanctum se manifestauerunt,
qui prius in cœnaculo latebant. Secundo, quia ali-
quis impeditur à libera confessione nominis Christi,
propter duo, scilicet propter timorē, & ppter vere-
cun-

eundiam. Vtriusque autem horum signum, maximè manifestatur in fronte propter duo, scilicet propter propinquitatem imaginationis, & propter hoc quòd spiritus à corde directe ad frontem ascendunt. Vnde verecundati erubescunt, timentes aurem pallescunt, vt dicitur 4. ethic. Et ideo in fronte signatur chrismate, vt neque propter timorem, neque propter erubescenciam, nomen Christi confiteri prætermittat. *l. 4. c. ult. cir. prin. 10. 5.*

Ad primum ergo dicendum, quòd per baptismum regeneramur ad vitam spiritualem, quæ ad totum hominem pertinet. Sed in confirmatione roboramur ad pugnam, cuius signum ferendum est in fronte, quasi in euidenti loco.

Ad secundum dicendum, quòd principium fortitudinis est in corde: sed signum apparet in fronte. Vnde dicitur Ezech. 3. Ecce dedi frontem tuam duriorē frontibus eorum. Et ideo sacramentum Eucharistiæ, quo homo in seipso confirmatur, pertinet ad cor: secundum illud Psal. 103. Panis cor hominis confirmet. Sed ad sacramentum confirmationis requiritur signum fortitudinis ad alios: & ideo exhibetur in fronte.

Ad tertium dicendum, quòd hoc sacramentum datur ad libere confitendum, non autem ad confitendum simpliciter: quia hoc fit etiam in baptismo. Et ideo non debet dari in ore, sed in fronte, vbi apparet signa passionum, quibus libera confessio impeditur.

ARTIC. X.

Vtrum ille qui confirmatur, debeat teneri ab alio?

AD decimum sic proceditur. Videtur, quòd ille qui confirmatur, non debeat ab alio teneri ad confirmationem. Hoc enim sacramentum non solum pueris, sed etiam adultis exhibetur. Adulti autem per seipso stare possunt. Ergo ridiculum est, quòd ab alio teneantur. *423 4. d. 7. q. 3. a. 3. q. 1*

¶ 2 Præterea, Ille qui iam est de Ecclesia, liberū habet accessum ad Ecclesiæ principē, qui est episcopus.

Ar. 6. huius q.

pus. Sed hoc sacramentum (sicut dictum est *) non exhibetur nisi baptizato, qui iam est membrum Ecclesie. Videtur ergo, quod non debeat per alium exhiberi Episcopo, ad hoc sacramentum recipiendum.

¶ 3 Præterea, Hoc sacramentum datur ad robur spirituale: quod magis viget in viris, quam in mulieribus: secundum illud Prouer. vlt. Mulierem fortem quis inueniet? Ergo ad minus mulier non debet tenere virum ad confirmationem.

Inn. Exuperio Teletano Episc. Habetur 30. q. 2. c. Si quis ex uno. ar. præc.

SED contra est, quod Innoc. * Papa dicit, & habetur in Decr. 30. q. 4 Si quis ex coniugio filium aut filiam alterius, de sacro fonte susceperit, aut ad chrisma tenuerit, &c. Ergo sicut requiritur, quod aliquis baptizatum de sacro fonte leuet, ita debet aliquis teneri ad sacramentum confirmationis accipiendum.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut dictum est *) hoc sacramentum exhibetur homini ad robur pugne spiritualis. Sicut autem aliquis de nouo natus, indiget instructore in his quæ pertinent ad conseruationem vitæ (secundum illud Hebr. 12 Patres quidem carnis nostræ habuimus eruditores, & reuerbamur eos) ita illi qui assumuntur ad pugnam, indigēt eruditoribus, à quibus instruuntur de his quæ pertinent ad modum certaminis. Et ideo in bellis materialibus constituuntur duces & centuriones, per quos alij gubernentur. Et propter hoc etiam ille qui accipit hoc sacramentum, ab alio tenetur, quasi per alium in pugna spirituali erudiendus. Similiter etiam, quia per hoc sacramentum confertur homini perfectio spiritualis ætatis (sicut dictum est *): ideo ille, qui ad hoc sacramentum accedit, sustentatur, quasi adhuc spiritualiter imbecillis & puer.

a. 2. 4. & 5. huius q.

Ad primum ergo dicendum, quod licet ille qui confirmatur, sit adultus corporaliter: nondum tamen est adultus spiritualiter.

Ad secundum dicendum, quod licet baptizatus sit effectus membrum Ecclesie: nondum tamen est ascriptus militie Christianæ. Et ideo Episcopo tamquam

quam duci exercitus, per alium exhibetur iam militiæ Christianæ ascriptum. Non enim debet alium ad confirmationem tenere, qui nondum est confirmatus.

Ad tertium dicendum, quòd (sicut dicitur Colof. 3.) in Christo Iesu non est masculus & fœmina. Et ideo non differt vtrum masculus vel fœmina teneat aliquem in confirmatione.

ARTIC. XI.

Vtrum solus Episcopus hoc sacramentum conferre possit?

AD vndecimum sic proceditur. Videtur, quòd nõ solum Episcopus hoc sacramentum cõferre possit. Gregor. * enim scribens Ianuario Episcopo dicit: Peruenit ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quòd presbyteros chrismate tãgere eos qui baptizati sunt, prohibuimus: & nos quidem secundum veterem vsum nostræ Ecclesiæ fecimus. Sed si omnino hac de re aliqui contristantur, vbi Episcopi defunt, vt presbyteri etiam in frontibus baptizatos chrismate tangere debeant, concedimus. Sed illud quod pertinet ad necessitatem sacramentorum, non est propter vitandum scandalum immutandum. Ergo videtur, quòd non sit de necessitate huius sacramenti, quòd ab Episcopo conferatur.

424
4. d. 7. q.
3. ar. 1. q.
2. et d. 13
q. 1. a. 1.
q. 2. et d.
25 q. 1. a.
1. co. et 4.
cont. c. 60
¶ quol.
10 a 7.
* 1 2. epi.
26. in fi.

¶ 2 Præterea, Sacramentum baptismi videtur maioris efficaciz, quàm sacramentum confirmationis: quia per baptismum fit plena remissio peccatorum, & quantum ad culpam & quantum ad pœnam: quod non fit in hoc sacramento. Sed simplex sacerdos ex suo officio potest tradere sacramentum baptismi, & in necessitate quilibet etiam non ordinatus potest baptizare. Ergo non est de necessitate huius sacramenti, quòd ab Episcopo conferatur.

¶ 3 Præterea, Summitas capitis, vbi secundum medicos est locus rationis, scilicet particularis (quæ dicitur virtus cogitativa) est nobilior fronte, vbi est locus imaginatiuæ virtutis. Sed simplex sacerdos

dos potest baptizatos ungeri chrismate in vertice. Ergo multo magis potest eos chrismate signare in fronte: quod pertinet ad hoc sacramentum.

epi. 2. ad
Ep. f. Tu-
scis &
Spania
& habe-
tur de cō-
sec. dis. 5.
2. 4. Ma-
nus quo-
que et in
not. 10 1.
conc. epi.
ad Eugu-
biū Epif.
1. 3.

SED contra est, quod Euseb. Papa dicit *, Ma-
nus impositionis sacramentum magna veneratione
tenendum est: quod ab alijs perfici non potest nisi
à summis Sacerdotibus, nec tempore Apostolorum
ab alijs, quàm ab ipsis Apostolis legitur aut scitur
peractum esse; nec ab alijs, quàm qui eorum locum
tenent, unquam perfici potest, aut fieri debet. Nam
si aliter præsumptum fuerit, irritum habeatur & va-
cuum, nec inter ecclesiastica unquam reputabitur
sacramenta. Est igitur de necessitate huius sacra-
menti, quod dicitur sacramentum manus impositio-
nis, quod ab Episcopo tradatur.

RESPONDEO dicendum, quod in quolibet
opere ultima consummatio supremæ arti aut virtuti
referuatur: sicut præparatio materiæ pertinet ad in-
feriores artifices, superior autem dat formam: su-
premus autem est ad quem pertinet usus, qui est fi-
nis artificiatorum; & epistola, quæ à notario scribi-
tur, à domino Papa signatur. Fideles autem Christi
sunt quoddam diuinum opus: (secundum illud 1. ad
Corinth. 3. Dei ædificatio estis) sunt etiam quasi
quædam epistola, Spiritu Dei scripta, sicut dicitur
secundæ Corinth. 3. Hoc autem confirmationis sa-
cramentum est quasi ultima consummatio sacramen-
ti baptismi: ita scilicet, quod per baptismum ædifi-
catur homo in domum spiritualem, & conscribitur
quasi quædam spiritalis epistola: sed per sacramen-
tum confirmationis, quasi domus ædificata dedicatur
in templum Spiritus sancti; & quasi epistola conscri-
pta signatur signo crucis. Et ideo collatio huius sa-
cramenti Episcopi referuatur, qui obtinent summam po-
testatem in Ecclesia: sicut & in primitiua Ecclesia,
per impositionem manus Apostolorum, quorum
vicem gerunt Episcopi, plenitudo Spiritus sancti
dabatur: ut habetur Act. 8. Unde Urbanus Papa
dicit,

dicit *, Omnes fideles, per manus impositionem Episcoporum, Spiritum sanctum post baptismum accipere debent, vt pleni Christiani inueniantur.

Ad primum ergo dicendum, quod Papa in Ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quædam quæ sunt superiorum ordinum, committere quibusdam inferioribus, sicut quibusdam presbyteris concedit conferre minores ordines: quod pertinet ad potestatem Episcopalem. Et ex hac plenitudine potestatis concessit beatus Gregor. * Papa, quod simplices sacerdotes hoc sacramentum conferrent, quamdiu scandalum tolleretur.

Ad secundum dicendum, quod sacramentum baptismi est efficacius quam hoc sacramentum, quantum ad remotionem mali: eo quod est spiritualis generatio, quæ est mutatio de non esse in esse. Hoc autem sacramentum est efficacius ad proficiendum in bono: quia est quoddam spirituale augmentum de esse imperfecto ad esse perfectum: & ideo hoc sacramentum digniori ministro committitur.

Ad tertium dicendum, quod sicut * Rabanus dicit in lib. de institutione clericorum, signatur baptizatus chrismate in summitate capitis per sacerdotem, per Pontificem vero in fronte: vt in priori vnctione, significetur super ipsum Spiritus sancti descensio ad habitationem Deo consecrandam: in secunda quoque, vt eiusdem Spiritus sancti sepius forma gratia, cum omni plenitudine sanctitatis & scientia & virtutis, venire in hominem declaretur. Non ergo propter digniorem partem, sed propter potentioris effectum, hæc vnctio Episcopis reseruatur.

ARTIC. XII.

Vtrum ritus huius sacramenti sit conueniens?

Ad duodecesimum sic proceditur. Videtur, quod ritus huius sacramenti non sit conueniens. Sacramentum enim baptismi est maioris necessitatis quam hoc sacramentum, vt supra dictum est *. Sed baptismus

Aug. 1. q. super no. test 9. 42
et de Tri. l. 15. c. 28
10. 3.
* Vrb. 1. in epi. ad oēs Christianos & habetur de conse. d. 5. c. Omnes fideles.
lib. 3. epi. ep. 26. in fin.
l. 1. c. 31. cir. prin. refertur, de conse. d. 5. c. 5.

425
4. d. 7. q. 3. a. 3. q. 2. ad res in expositione litterarum.
* a. huius q. ad 3. q. 65. a. 4.

depurantur certa tempora, scilicet Pascha & Pentecostes. Ergo etiam huic sacramento aliquod certum tempus debet præfigi.

¶ 1. Præterea, Sicut hoc sacramentum requirit deuotionem & dantis & recipientis, ita etiam & sacramentum baptismi. Sed in sacramento baptismi non requiritur, quod à ieiuniis sumatur vel conferatur. Ergo videtur inconveneriter statutum in Concilio Aurelianensi †, ut ieiunium ad confirmationem veniant: & in Concilio Meldensi, ut Episcopi non nisi ieiunati, per impositionem manuum, Spiritum sanctum tradant.

*q. 2. et cō-
si- Meld.
s. 6 r. f.
sūtur hac
de onsd.
5. c. ut ie-
iun. Et,
ut epis.
* a. 2. hu-
ius q.*

¶ 2. Præterea, Chrisma est quoddam signum plenitudinis Spiritus sancti: ut supra dictum est*. Sed pleni uero Spiritus sancti data est fidelibus Christi in die Pentecostes: ut habetur Act. 2. Magis ergo debet chrisma confici & benedici in festo Pentecostes, quam in cœna Domini.

S E D contra est usus Ecclesiæ, quæ à Spiritu sancto gubernatur.

R E S P O N D E O dicendum, quod Dominus Math. 18. fidelibus suis promisit, dicens, Vbi fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Et ideo firmiter tenendum est, quod ordinationes Ecclesiæ dirigantur secundum sapientiam Christi. Et propter hoc, certum esse debet, ritus quos Ecclesia obseruat in hoc, & in alijs sacramentis, esse conuenientes.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Melchisedes Papa* dicit, ita coniuncta sunt hæc duo sacramenta (scilicet baptismi & confirmationis), ut ab inuicem (nisi morte præueniente) nullatenus possint segregari, & vnum sine altero rite perfici non possit. Et ideo eadem tempora sunt præfixa baptismi solemniter celebrando, & huic sacramento. Sed quia hoc sacramentum à solis Episcopis datur, qui non sunt semper præsentis, ubi presbyteri baptizant: oportuit quantum ad communem usum, sacramen-

*In epi. ad
His. epi.
ante m.
2. 1. Con.
Et h. be-
tur de a.
sec. d. s. c.
De his.*

tum

tum confirmationis etiam in alia tempora differri.

Ad secundum dicendum, quod ab illa prohibitione excipiuntur infirmi, & morte periclitantes: sicut in statuto Meldensis * concilij legitur. Et ideo propter multitudinem fidelium, & propter pericula imminencia, sustinetur ut hoc sacramentum (quod non nisi ab Episcopo dari potest) etiam a non ieiunis detur vel accipiatur: quia vnus Episcopus præcipue in magna diœcesi, non sufficeret ad tot homines confirmandos, si eis tempus arctaretur. Vbi tamen congrue obseruari potest, conuenientius est ut a ieiunis detur & accipiatur.

*ut patet
de conse.
d. 5. c. Vb
ep. sc.*

Ad tertium dicendum, quod sicut ex Concil. Martini Papæ * habetur, omni tempore licebat chrisma conficere. Sed quia solemnis baptismus, ad quem requiritur vsus chrismatum, in vigilia Paschæ celebratur: congrue ordinatum est, ut per biduum ante ab Episcopo chrisma benedicatur, ut possit per diœcesim destinari. Dies etiã ille satis congruit ad materias sacramentorum benedicendas, in quo fuit Eucharistiæ sacramentum institutum, ad quod omnia alia sacramenta quodammodo ordinantur: sicut supra dictum est *.

*habetur
de conse.
d. 4. c. Om
ni tempore.*

q. 65. a. 3

QVÆST. LXXIII.

De sacramento Eucharistiæ, secundum se, in sex articulos diuisa.

Consequenter considerandum est de sacramento Eucharistiæ. Et primo, de ipso sacramento. Secundo, de materia. Tertio, de forma. Quarto, de effectibus. Quinto, de recipientibus hoc sacramentum. Sexto, de ministro. Septimo, de ritu.

- ¶ Circa primum queruntur sex.
- ¶ Primo, verum Eucharistiæ sit sacramentum?
- ¶ Secundo, verum sit vnum vel plura?
- ¶ Tertio, verum sit de necessitate salutis?
- ¶ Quarto, de nominibus eius.
- ¶ Quinto, de institutione ipsius.
- ¶ Sexto, de figuris eius.

AR-